

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בהיסטוריה

מרכיב 30%

מועד קיץ תשפ"ו 2026

סמל שאלון: 22262

הפתרון נכתב על ידי רועי אדחוח (רכז), תמרה רויטמן
ואיילת כהן

מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

סעיף א'

שלוש סיבות ששלטון בית חשמונאי זכה לתמיכה רחבה בחברה היהודית, הם :

- **החשמונאים דאגו לשלומה ולביטחונה של ממלכת יהודה עצמאית וריבה על ידי הרחבת הגבולות, בעלת רצף טריטוריאלי ושימוש בצבא שכירים.** למשל, אלכסנדר ינאי – מלך זה היה גדול הכובשים החשמונאים. הוא יצא למסעות כיבושים מעבר לגבולות המדינה היהודית, כנגד מדינות שהיו להן אינטרסים בצמתי הדרכים ובנקודות המסחר המרכזיות. מלחמותיו של ינאי עם הנבטים ניטשו בעיקר על השלטון בדרכי המסחר הבין-לאומי הוא כבש ערים הלניסטיות בעבר הירדן ואת כל ערי החוף ההלניסטיות בא"י, חוץ מעכו ואשקלון. כך הפך החלק המערבי של ארץ ישראל לחלק מהמדינה החשמונאית, עובדה בעלת משמעות כלכלית ומדינית. בימיו הגיעה א"י לשיא התפשטותה הטריטוריאלית. הרחבת גבולותיה של ארץ ישראל הובילה לשיפור ניכר בתחושת הביטחון של תושבי הארץ היהודיים, שכן אויביה של יהודה הורחקו ממנה. יחד עם זאת נכבשו שטחים שבהם היה רוב לאוכלוסייה ההלניסטית ובגללם התחזקה האיבה ונמשכה ההתמודדות בין האוכלוסייה הזו לבין האוכלוסייה היהודית. על מנת לשמור על השקט היה צורך בשליחת צבא למקומות הרגישים, לבנות מבצרים ולהחזיק חילות מצב.
 - **החשמונאים הנהיגו את המרד ביוונים והביאו לטיהור בית המקדש ולביטול גזרות הדת – גזירות השמד (הדת) שפרסם אנטיוכוס הרביעי (אפיפאנס) בשנת 167 לפנה"ס, ביניהם: הפסקת העלאת הקורבנות בבית המקדש, דרישה לחלל שבתות וחגים, איסור ברית המילה, הכנסת עבודה זרה לבית המקדש, דרישה מהיהודים לאכול מאכלים לא כשרים, החלפת חוקי התורה בחוקי המלך.** מאבק זה היה גם נקודת מפנה בתולדות ירושלים ובתולדות האומה היהודית בכלל. במהלכו נתחשל ונתגבש מחנה נאמני התורה שהתקומם בהנהגתם של בני חשמונאי ובראשה מתתיהו (הכהן) החשמונאי (אביו של יהודה המכבי). המרד אומנם הסתיים באוטונומיה יהודית ולא בעצמאות מדינית מלאה, אך בהמשך בזכות מאבק עיקש ומומושך הצליחו החשמונאים לשחרר את העם היהודי משלטון זרים ולכונן מדינה יהודית עצמאית – ממלכת החשמונאים שבירתה ירושלים (עד לכיבושה בידי המצביא הרומי פומפיוס).
 - **החשמונאים חיזקו את הצביון האתני היהודי של הממלכה והבטיחו רוב יהודי בשטחיה.** בניו של מתתיהו ביקשו להקים מדינה יהודית עצמאית, מטוהרת מפולחנים של עבודת אלילים, ולכן נלחמו בנוכרים שישבו בא"י. המלחמה שלהם הייתה גם על אופייה של המדינה החשמונאית. החשמונאים (החל מיוחנן) כפו בכוח את הגיור (ההתייחדות) על העמים בשטחים שכבשו, וצירפו אותם אל העם היהודי. ההתייחדות לא הייתה רק פעולה דתית אלא גם לאומית שכן, דת ולאום בעולם הקדום היו במידה רבה משולבים זה בזה. ככל שלעם הייתה זהות לאומית חזקה כך הוא התנגד יותר לסיפוח - וככל שהייתה לו זהות לאומית רופפת, כך הוא קיבל עליו את הלאומיות היהודית בקלות רבה יותר. תהליך הייחוד כולו הושלם תוך שני דורות.
- סיבות נוספות: החשמונאים שהביאו לשגשוג כלכלי של ממלכת יהודה, החשמונאים הנהיגו את חוקי האבות (רוב השליטים).**

בתקופת החשמונאים חלו שינויים בתחומים האלה:

- מעמד המנהיג וסמכויותיו – דוגמה לכך אפשר במנהיג **אלכסנדר ינאי** (שנהג כמו אחיו יהודה אריסטובלוס). **ינאי הכתיר עצמו למלך והרחיב את סמכויותיו גם לתחומי החקיקה והשיפוט. דבר זה עורר התנגדות מצד חלק מן החברה היהודית מפני שבמעשים אלה הפר את החלטת אסיפת העם מימי שמעון. הוא מאחד את משרת הכהן הגדול, המצביא ומשרת המלך והופך למלך הלניסטי** במובן שהוא הופך למקור החוק והמשפט והוא מעל החוק, בניגוד למצב קודם בו החכמים הפרושים (או הסנהדרין) היו מקור החוק והמשפט. **ינאי מבטל את "חבר היהודים"**, בו ישבו גם מחכמי הפרושים, והוא היה מוסד שתמך בשיתוף העם בשלטון, להבטחת זכויותיו ולהגבלת שלטונו המוחלט של המלך.

היחס להלניזם – דוגמה לכך אפשר לראות באימוץ שמות הלניסטיים (ניתן גם לתת דוגמאות על גיוס **חיל שכירים, חיי חצר מלוכה הלניסטיים, לקית התואר 'מלכים'**). יורשיו של שמעון אימצו שמות הלניסטיים. **יוחנן אימץ לעצמו את השם ההלניסטי הורקנוס**. יוחנן, ויתר שליטי בית חשמונאי שהיו אחריו, נשאו שם כפול: **הם הוסיפו לשמם העברי שם יווני**, למשל: שלומציון אלכסנדרה (המלכה), יהודה אריסטובלוס, אלכסנדר ינאי. השם העברי נועד לציבור היהודי והביע הזדהות עם הדת והמסורת היהודית, ואילו הוספת השם היווני הביעה את הרצון להתקרב אל התרבות ההלניסטית ולזכות בהכרה בעולם ההלניסטי כאמור גם **יהודה אריסטובלוס נשא שם כפול**. על פי יוסף בן מתתיהו המלך יהודה אריסטובלוס ה-1 אף **הוסיף לעצמו את הכינוי "אוהב היוונים"**, בהשפעת ההלניזם. **דבר זה עורר התנגדות מצד חלק מן החברה היהודית** בגלל החשש שבעקבותיהם יאמץ שאר העם את אורח החיים ההלניסטי הזר ליהדות ובכך יופר הצביון היהודי של ארץ-ישראל.

שאלה 2 – מקור – הורדוס

סעיף א'

על פי הקטע הטענה של אברהם שליט בנוגע לדמותו של הורדוס הוא שהוא היה מלך טוב וחדשני לעם היהודי בתקופת שלטונו ("הורדוס היה שליט בעל דמיון ועין רואה").

שני נימוקים מהקטע המחזקים את טענה זו על פי הקטע, הם:

- פיתוח דרכי מסחר בארץ-ישראל, את המרכזים העירוניים ואת המסחר בה – בקטע מזכיר אברהם שליט את פיתוחה של ירושלים מעבר למרכז דתי ורוחני, אלא כמרכז מסחרי וגם יכולתה לשמש מקום למגורים של תושבים רבים.
- הפך את ירושלים למרכז דתי ורוחני ("בירת המלכות" של יהודה).

על פי שלמדתי, סיבה נוספת לחיזוק הטענה של שליט הוא הרחבת הר הבית ושיפוץ בית המקדש השני – בית המקדש השני היה פשוט ודל. הורדוס ביקש לפאר את בית המקדש ולכן הורה על שיפוץ והרחבתו. מכיוון שהורדוס הכיר את מנהגי היהודים, הורה כי הבנייה עצמה תתבצע אך ורק על ידי כוהנים ועל פי

ההלכה היהודית (העבודות הופסקו בשבת או במועדים קדושים). בכלל, ירושלים (בירת הממלכה) בתקופתו הייתה מרכז כלכלי, דתי ורוחני של הארץ כולה.

ניתן להציג גם את שמירת השלטון העצמי ביהודה, ההגנה על יהדות התפוצות.

סעיף ב'

על פי קטע המקור של ההיסטוריון אברהם שליט, בני תקופתו של הורדוס ראו אותו באור שלילי ביותר. הם חשו כלפיו רגשות עזים של זעזוע, אימה וסלידה עמוקה. בטקסט מתואר כי נפשם של בני דורו "נתמלאו זוועה ושאת נפש [בוז] למראה דרכיו ומעשיו של המלך בעסקי הציבור והיחיד". בנוסף, מצוין כי הם זכרו לו בעיקר את "הזוועות" וכינו אותו בכינויי גנאי קשים כמו "הורדוס הרשע" ו-"העבד האדומי".

שתי עובדות היסטוריות מרכזיות לביסוס תפיסתם:

- דיכוי אכזרי, חיסול משפחת החשמונאים ורדיפת מתנגדים: הורדוס סבל מפרנויה קשה וחוסר ביטחון לגבי לגיטימיות שלטונו. כדי להבטיח את כיסאו, הוא חיסל באכזריות כל מי שנתפס בעיניו כאיום, כולל אשתו החשמונאית מרים, אמה אלכסנדרה, ושלושת בניו. הוא רדף והוציא להורג רבים מחברי הסנהדרין וממנהיגי הפרושים, דבר שעורר זעזוע עמוק ואימה בקרב הציבור היהודי שראה בו עריץ צמא דם.
- פגיעה במוסדות הדת, הכהונה והתרבות היהודית: הורדוס פגע קשות במעמד הכהונה הגדולה – הוא הפך את תפקיד הכהן הגדול למנוי פוליטי זמני שהוא ממנה ומפטר כרצונו, בניגוד למסורת לפיה הכהונה עוברת בירושה לכל החיים. בנוסף, הוא כפה תרבות הלניסטית ורומית בארץ (כמו הקמת תיאטראות, קיסריה ההלניסטית, והצבת נשר זהב רומי בפתח בית המקדש), דבר שנחשב בעיני העם כחילול קודש ופגיעה חמורה בזהות היהודית.

שאלה 3 – "המרד הגדול"

סעיף א'

שלושה גורמים לפרוץ המרד הגדול, הם:

- **פגיעה בחיי הדת וברגשות הדתיים של היהודים:** מדיניות זו החלה כבר בתקופת הנציבים הראשונים באמצעות פעולותיהם של הנציב פונטיוס פילטוס והקיסר ג'וס קליגולה - פעולות שחזרו שוב ושוב וזעזעו את הציבור היהודי. הפגיעה בחיי הדת הלכה וגברה בתקופת הנציבים האחרונים. למשל, בעת כהונתו של הנציב ונטידיוס קומנוס (48 לסה"נ), בימי חג הפסח, פגע אחד החיילים הרומיים בכבודם של המתפללים היהודים בירושלים. למרות פניית היהודים, קומנוס לא הענישו. הדברים התפתחו לתגרות בין חיילי קומנוס לבין היהודים, ובירושלים התחוללו מהומות שנהרגו בהן אלפי יהודים, לפי עדותו של יוסף בן מתתיהו (יוספוס פלביוס). הפגיעה ביהודים הגיעה לשיאה בבית המקדש, כאשר הנציב גסיוס פלורוס (64 לסה"נ) ביקש להוציא כסף מאוצר המקדש.

הסמכות שקיבלו הנציבים למנות כוהנים גדולים פגעה ברגשות הדתיים והלאומיים של היהודים, והגבירה את הצורך במאבק בשלטון הרומי. הנציבים פעלו משיקול פוליטי - הם הטילו את מרותם על היהודים על ידי פיקוח ושליטה בבית המקדש ובאוצרותיו, ומינו כוהן גדול שישתף פעולה עם הנציב ועם הפקידות בפרובינציה.

• **מתח בין היהודים לנוכרים עקב חיזוק מעמד האוכלוסייה הלא יהודית ע"י השלטון הרומאי :**

מאז הכיבוש הרומי הלך והתחזק מעמדם של הנוכרים בארץ ישראל. הנציבים האחרונים העדיפו את האוכלוסייה הנוכרית על פני האוכלוסייה היהודית. כך למשל, כשפרץ סכסוך בין יהודים ליוונים בעיר פילדלפיה שבעבר הירדן, פסק הנציב הרומי קוספיוס פדוס (44-46 לסה"נ) נגד היהודים. מדיניות זו נמשכה גם בימי הנציב טיבריוס יוליוס אלכסנדר (46-48 לסה"נ), שהיה יהודי מומר ודיכא ביד קשה כל גילוי של תסיסה נגד השלטון הרומי. יוליוס אלכסנדר הוציא להורג את שני בניו של יהודה הגלילי שפעלו נגדו. המתח ששרר ביחסים בין היהודים לנוכרים בלט באופן שבו הגיבו הנוכרים בקיסריה עם היוודע מותו של אגריפס (44 לסה"נ), המלך היהודי שמלך בין שתי התקופות של הנציבים. התושבים הנוכרים ביטאו את שמחתם בחגיגות, בעוד שעל היהודים ירד אבל כבד.

ההידרדרות ביחסים בין היהודים לרומאים החריפה בימי הנציב אנטוניוס פליקס (60-52 לסה"נ). בין היהודים לנוכרים בקיסריה שרר מתח סביב שאלת מעמדם של היהודים בעיר. היהודים טענו שקיסריה היא עיר יהודית כי הורדוס שהיה מלך יהודי בנה אותה, והנוכרים טענו שהיא פוליס ששולטים בה אזרחיה היוונים. הנציב פליקס צידד בעמדת הנוכרים, אך רק בשנת 66 לסה"נ הוכרע הסכסוך על ידי הקיסר ג'ירון קלאודיוס שפסק כי קיסריה אינה עיר יהודית.

הסכסוך בין היהודים לנוכרים בקיסריה העמיק בעקבות הפסיקה של ג'ירון. הנוכרים חסמו את הכניסה לבית הכנסת בעיר, וכדי להתגרות ביהודים הקימו במקום בית מלאכה שפעל בימי שבת וחג (שנת 66 לסה"נ). כדי לנסות לפתור את הסכסוך ביקשו היהודים לרכוש את השטח הסמוך לבית הכנסת, אך ניסיונות אלה נכשלו. הנוכרים המשיכו להתגרות ביהודים וערכו פולחן אלילי - הקריבו בשבת קורבן ציפורים בסמוך לכניסה לבית הכנסת.

כתוצאה מן האירועים, עזבו יהודים רבים את העיר ונטלו עמם את ספרי התורה. בקיסריה פרצו מהומות בין יהודים לנוכרים, ולפי עדות יוסף בן מתתיהו נהרגו במהלכן יותר מ-20 אלף יהודים. בהשפעת האירועים בקיסריה החלו מעשי אלימות של יהודים ושכניהם בערים הלניסטיות אחרות כמו סְבֶסְטִי (כיום העיר שומרון), עכו, אשקלון, עזה. יהודים רבים נהרגו ורבים אחרים נטשו את עריהם והפכו לפליטים. המהומות התפשטו גם לתפוצות ולפי יוסף בן מתתיהו נהרגו באלכסנדריה בלבד כ-50 אלף יהודים.

• **מצוקה כלכלית, מעשי העושה של הנציבים, הגברת הקיטוב הכלכלי-חברתי :** המיסוי שהטיל

השלטון הרומי על הפרובינציה יהודה עורר התנגדות, כי בנוסף לנטל הכלכלי הוא סימל את השעבוד ואת אובדן החירות של האזרחים. מלבד מס גולגולת ומס על הרכוש הוטלו על תושבי הפרובינציה מיסים עקיפים כמו מס על סחורות שנמכרו בשווקים או שעברו בנמלים. בנוסף, נדרשו תושבי יהודה לעבוד ואף למסור את בהמות העבודה שברשותם לצורכי השלטון בפרובינציה. בתקופת הנציבים האחרונים גדל נטל המיסים וגברו מעשי העושה והניצול, כי הנציבים ניצלו את השירות בפרובינציה יהודה לשיפור מעמדם הכלכלי.

בהשפעת המיסוי הכבד גבר הקיטוב בין המעמדות והחריף המאבק הפנימי בחברה היהודית. המיסים הכבידו בעיקר על השכבות הנמוכות, ואיכרים רבים התרוששו ואיבדו את הבעלות על אדמותיהם. הם עברו להתגורר בעיר וביקשו להיות פועלים שכירים. אבל גם בקרב הפועלים

בעיר כמו הבנאים והסֵתִיתים - שררה אבטלה חמורה. עם סיום מפעלי הבנייה של הורדוס, נותרו בירושלים אלפי פועלים מובטלים. אנשים אלה נענו לקריאות למרד שלוו בהבטחות לצדק סוציאלי.

לעומתם, משפחות האצולה העשירות הידקו את שיתוף הפעולה עם השלטון הרומי. בין הכוהנים הגדולים, עשירי ירושלים והסוחרים שהשתייכו למעמד הגבוה היו קשרי משפחה ונישואין. בני השכבות הללו לא היססו לעשוק את פשוטי העם, ולמשל, משפחות הכוהנים הגדולים שלחו את עבדיהם אל השדות לקחת בכוח את המעשרות שהיו מיועדים לכוהנים הפשוטים. בעקבות מציאות זו הלכו ופחתו מעמדה ויוקרתה של האצולה בעיני העם, וכוחה להנהיג את העם ולרסן את שוחרי המרד - נחלש.

קיימים גורמים נוספים, כגון: תסיסה משיחית והתגברות תופעות משיחיות בין היהודים, התגברות הקנאות הקיצונית ורוח המרד.

סעיף ב'

נימוקים (טיעונים) של המתנגדים ליציאה למרד ברומאים:

- **אין אפשרות לניצחון צבאי יהודי על האימפריה הרומית** – אפילו אם היהודים שואפים לעצמאות מדינית, מדובר בקרב בין שני כוחות לא שקולים: יהודה הקטנה נגד האימפריה הרומית האדירה, כשלומוא יש עדיפות צבאית על יהודה (כוח אדם, נשק מתקדם, צי מלחמה ויכולת כלכלית). גם חומות ירושלים לא יגנו על המורדים (מפני שלרומאים יש ציוד צבאי מתקדם). בנוסף, עמים חזקים יותר מהיהודים נכנעו לרומאים. כך שגם אין לצפות לעזרה מעמים אחרים.
- **התוצאות יכולות להיות הרסניות מבחינה העם היהודי (חשש מנקמה)** – חלק ממדיניות רומית מוכרת לדיכוי מרידות גם בארצות אחרות הייתה נקמה והחרבה מוחלטת. לכן היה חשש כי במסגרת הנקמה הרומית תוחרב יהודה, כולל ירושלים ובית המקדש (בפעם השנייה), הרבה יהודים יפגעו, יוגלו לשטחי האימפריה הרומית וישועבדו להם. לדעתם של המתנגדים למרד, המצדדים במרד הם בני נעורים שאינם צופים את התוצאות ההרסניות. בנוסף, תוצאותיו של המרד ישפיעו לרעה גם על יהודי התפוצות שיסבלו מנקמה ופגיעות בהם מצד השלטון הרומי.

תוצאות המרד היו:

- התבוסה היהודית ב"מרד הגדול" הייתה, ללא ספק, טראומה לאומית, הן עקב האבדות הכבדות בנפש (הרוגים ושבויים שהוגלו ונמכרו לעבדות בארץ ומחוצה לה), הן עקב אובדן של אדמות שהוחרמו מבעליהן היהודיים ונמסרו לידי זרים אך בעיקר עקב חורבן בית המקדש, שסביבו התרכזה עיקר עבודת ה'.
- המרד הגדול של היהודים ברומאים נכשל, בסופו של דבר, והסתיים בחורבן הארץ, חורבן ירושלים וחורבן בית המקדש. כישלוננו של המרד הגדול מציין את סיום תקופת הבית השני בתולדות עם ישראל ואת חורבן בית המקדש, לאחר קרוב ל-600 שנה בהן היה מרכז רוחני ליהודי הארץ והתפוצות.

- יחד עם זאת חשוב להבין, שתוצאותיו של המרד הגדול היו מכה קשה ונוראה לעם ישראל, אך לא היו מכת מוות לא ליהודים ולא ליהדות.

התוצאות מצדיקות את אחד הנימוקים שעסק בהרס דמוגרפי - דילול האוכלוסייה היהודית בארץ ישראל.

דוגמאות להשפעות ההרס הדמוגרפי על העם היהוד בא"י:

- הגליה – יהודים רבים (כ-100 אלף) נמכרו לעבדות מחוץ לארץ ישראל. כאשר הובאו לרומא הם הושפלו במצעד הניצחון של טיטוס. יחד עם זאת, רומא לא הגלתה את היהודים מארצם. רבים מתו בקרבות גלדיאטורים, נמכרו לעבדות או עבדו במכרות.
- מוות – בעקבות המרד התמעטה האוכלוסייה היהודית בארץ ישראל. לפני המרד חיו כ-3 מיליון יהודים. לפי הערכות כ-25% מהאוכלוסייה היהודית (כ-600,000 איש) נספו במרד או במלחמת האחים בירושלים.
- למרות האובדן הכבד בנפש, המשיכו היהודים להיות רוב האוכלוסייה בא"י גם לאחר החורבן, ובעיקר באזורים שנחשבו יהודיים. בזמן המרד, הרומאים לא פגעו בערים שלא מרדו ובתושביהן (ערי הגליל שנכנעו לרומאים). אבל בירושלים ובסביבותיה נהרגו רבים ונגרם הרס רב.
- מעמד היהודים באימפריה – היהודים איבדו את מעמדם כתושבי האימפריה הרומית, ועכשיו, לאחר החורבן, נמצאו במעמד של כנועים (נתינים) זכויותיהם הציבוריות והדתיות נשללו מהם. כתוצאה מן המרד, התחזקה האוכלוסייה הנוכרית ביהודה ומעמדן של הערים הנוכריות, כמו קיסריה ויפו, השתפר.

שאלה 4 – מקור – מרד בר כוכבא

סעיף א'

שני גורמים בקטע המקור שהביאו להצלחת המרד בתחילתו. מתוך קטע המקור של ההיסטוריון הרומאי דיו קאסיוס, ניתן ללמוד על שני גורמים מרכזיים שסייעו להצלחת המרד בשלביו הראשונים:

- חוסר תשומת לב והערכת חסר מצד הרומאים: בקטע נכתב כי "בתחילה לא שמו הרומאים לב אל היהודים". הרומאים לא הבינו בזמן את עוצמת התסיסה ואת היקף ההתארגנות של המורדים, מה שאיפשר ליהודים לצבור כוח, להכין את השטח ולפתוח במרד בצורה יעילה.
- היקף הצטרפות רחב (איחוד כוחות ותמיכה מבחוץ): הטקסט מציין כי המרד לא נשאר מקומי אלא סחף המונים - "רק כאשר כל יהודה הייתה בתנועה... וכאשר הצטרפו אל היהודים רבים אחרים גם מקרב הנוכרים". ההתגייסות הטוטאלית של יהודי ארץ ישראל, יחד עם תמיכה של עמים נוכרים ואנשים מכל קצווי הארץ שחלקו אינטרס משותף נגד האימפריה, יצרו כוח גדול שהפתיע את הרומאים.

שני גורמים לכישלון המרד :

- שינוי אסטרטגיה צבאית מצד הרומאים (טקטיקת התשה ומצור) : כפי שרמוז גם בסוף הקטע, המצביא הרומאי יוליוס סוורוס הבין שאינו יכול להילחם ביהודים בקרב פנים-אל-פנים פתוח בשל מספרם ונואשותם. לכן, הרומאים עברו לטקטיקה של "אדמה חרוכה" – מצור על מבצרים, ניתוק קווי אספקה של מזון ומים, והכרעת המורדים על ידי הרעבה, עייפות והתשה הדרגתית.
- הפעלת כוח צבאי רומאי עצום ובלתי פרופורציונלי : הקיסר אדריאנוס גייס את טובי המצביאים שלו (כמו יוליוס סוורוס שהובא במיוחד מבריטניה) והזרים לאזור לגיונות וכיסופים צבאיים מכל רחבי האימפריה. העליונות המספרית, הארגונית והלוגיסטית של הצבא הרומאי הכריעה בסופו של דבר את המורדים.

סעיף ב'

המרד היה כישלון נחרץ, שהתבטא בכמה תחומים והשפיע על המשך הקיום היהודי בארץ ישראל :

1. פגיעה דמוגרפית ביהודים – במהלך המרד מאות אלפי יהודים נהרגו ורבים אחרים נמכרו לעבדות. רוב האוכלוסייה היהודית שנותרה עברה מאזור יהודה לגליל. נאסר על היהודים להתיישב בירושלים, ויושבו בה נוכרים. ליהודים הותר להיכנס לעיר רק ב-ט' באב כדי לבכות על חורבנה של העיר.
2. 'גזירות שמד' – הקיסר אדריאנוס הטיל גזירות דת על היהודים, ביניהן איסור על לימוד תורה, שמירת שבת וחגים, ברית מילה ועוד. בנוסף, נאסר על החכמים לכנס בתי דין ולשפוט ונאסר להתכנס בבתי כנסת. מטרת הגזרות הייתה לבטל את הדת היהודית ולפגוע בשכבת ההנהגה של העם.
3. משבר כלכלי – במהלך המרד כפרים שלמים נחרבו, מה שהקשה על שיקום האוכלוסייה. ההרוגים והשבויים הרבים פגעו בפרנסתן של משפחות רבות. בעקבות המרד הוטלו מיסים רבים על היהודים.